

Hızla geçti günlerimiiiz,
Coşku doldu kalplerimiz.
Eğlenceye hazır mıyız?
Geldi nisan tatilimiiiz.
Gümbede güm, güm!

ARADA 1

Nisan 2025
Ortaokul

TC

Millî Eğitim Bakanlığı

Temel Eğitim Genel Müdürlüğü adına

Ebubekir Sıddık SAVAŞCI
Genel Müdür

Hazırlayanlar

Editör

Onur YILMAZ

Görsel Tasarım

Canan Özlem CANER
Dilek FİDANCI
Fatma GENÇ
Gülsev PINAR AYDINLI
Hülya ARSLAN
Keziban İŞENGÖR
Kadriye EROĞLU
Seriye TALAMAN
Sevi YILDIZ
Tuğçe Burçin ARTUKOĞLU

Programlama

Çiğdem BOĞA CEYLAN
Fatih UÇAR
Ferhat DEMİRCİ
Neslihan YILDIRIM ÇAYIRCI
Olca DOĞAN
Seda UÇAR
Vedat Ersin CEVİZ
Volkan TAY
Zafer ACAR
Zekican YARDIMCI

Ses Kayıt Tasarım

Abidin AYDIN
Aysun TONYA
Çağdaş SEVİNÇ
Ezgi SARINÇ
Filiz KUMLU
Onur TÜLÜ

Dil İnceleme

Nazik CAN

Pedagojik İnceleme

Elif DİLEK

İçerik Senaryo

Ali BILDİRCİN
Ali Can GÜLLÜ
Aysun TONYA
Ayşe BAŞ
Belkıs DOĞAN AYVAR
Coşkun İNCE
Derya Kader KAHRAMANSOY
Emrah TOBBAŞ
Murat ERTAÇ
Mustafa YILMAZ
Osman ÇELİK
Pinar ERSAL
Sultan GANIÖĞLU
Şevika Ömür ÖZKAN ERGÜNEN
Ümit YILDIRIM
Ümit ARSLAN

Hızla geçti günlerimizi,
Coşku dolu kalplerimiz.
Eğlenceye hazır mıyız?
Geldi nisan tatilimizi.
Gümbede güm, güm!

ARADA 1

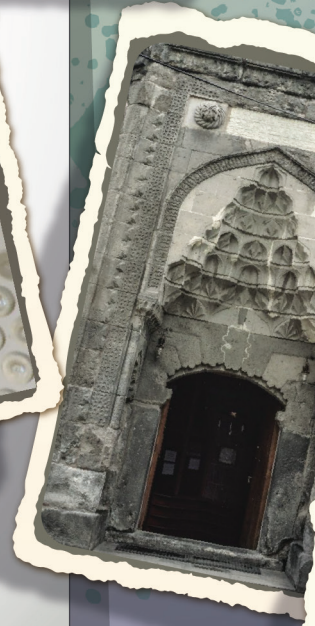
Nisan 2025
Ortaokul

GEOMETRİNİN SANATA DÖNÜŞÜMÜ

Mukarnas Nedir?

Mukarnas; Türk-İslam mimarisine özgü, üç boyutlu geometrik bir süsleme tekniğidir. Bu teknik, mimari eserlerin taç kapı, mihrap, sütun başlığı ve kubbe gibi farklı bölümlerinde kullanılır. Mukarnasın en dikkat çekici özelliği, geometrik desenlerin katmanlı bir yapıyla bir araya gelerek üç boyutlu bir sanat eseri oluşturmasıdır. Matematik ve mimarinin birleştiği bir teknik olan mukarnas, zamanla gelişerek Osmanlı mimarisinde zirveye ulaşmıştır. Özellikle Mimar Sinan, mukarnas süslemelerini estetik ve işlevsel bir şekilde kullanarak bu tekniğe büyük katkılar sağlamıştır.

*Mukarnas sadece bir süsleme değil,
aynı zamanda bir mühendislik harikasıdır!*

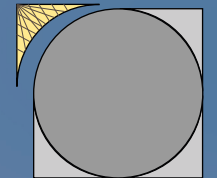
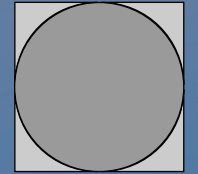
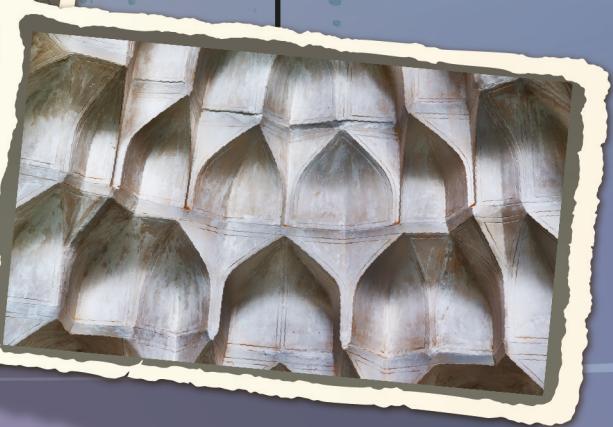

Mukarnas ve Matematik

Mukarnas süslemelerinde kullanılan desenler tamamen geometrik ilkelere dayanır. Kare, üçgen, beşgen gibi çokgenlerin dönüşümü ve birleşimi ile birimler oluşturulur. Oluşturulan geometrik birimlerin tekrar edilmesiyle mukarnas düzenlemeler meydana getirilir. Bu teknik; simetri, fraktal ve örüntü gibi birçok matematiksel kavramı içerir.

Mukarnasın matematiksel yapısını anlamak için aşağıda verilene göz atmaya ne dersiniz?

- Üçgen ve beşgen kullanarak oluşturduğumuz bir şekille nasıl bir desen elde edebiliriz?
- Simetriyi kullanarak daha estetik yapılar elde edebilir miyiz?
- Bir karenin içine kenarlarına teğet olan bir daire çizelim. Daha sonra bütünden parça çıkarma yöntemiyle dairenin dışında kalan dört parçayı çıkaralım. Her parçanın içini geometrik şekillerle süsleyelim. İşte iki boyutlu yüzeyde uygulanan bu süsleme yönteminin benzeri mimari yapılarda geçiş için de kullanılır. Bu defa geçiş unsuru, üç boyutlu olan mukarnas parçalarıdır.

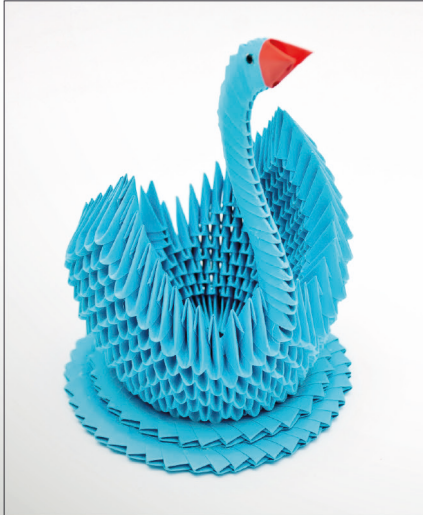

Mukarnas ve Kâğıt Katlama

Bir kâğıdı katlayarak farklı şekiller oluşturmayı denedin mi hiç? Peki, origami sanatını duydun mu? Origami, kâğıt katlama sanatıdır. Origami yöntemi ile oluşturulan birim şekillerin sistemli olarak bir araya getirilmesi de modüler origamidir. Mukarnas ve modüler origamide yüzeyleri şekillendirmek için benzer bir mantık kullanılır.

Modüler origami ile tarihî cami ve saraylarda gördüğümüz göz alıcı mukarnas desenlerine benzeyen yapılar tasarlayabilirsin. Kâğıdın belli açılarda katlanmasıyla ortaya çıkan modeller, mukarnas desenlerine benzer. Yani tarih boyunca kullanılan bu mimari teknik aslında sizin de bir kâğıt parçasıyla deneyebileceğiniz eğlenceli bir tasarım yöntemidir.

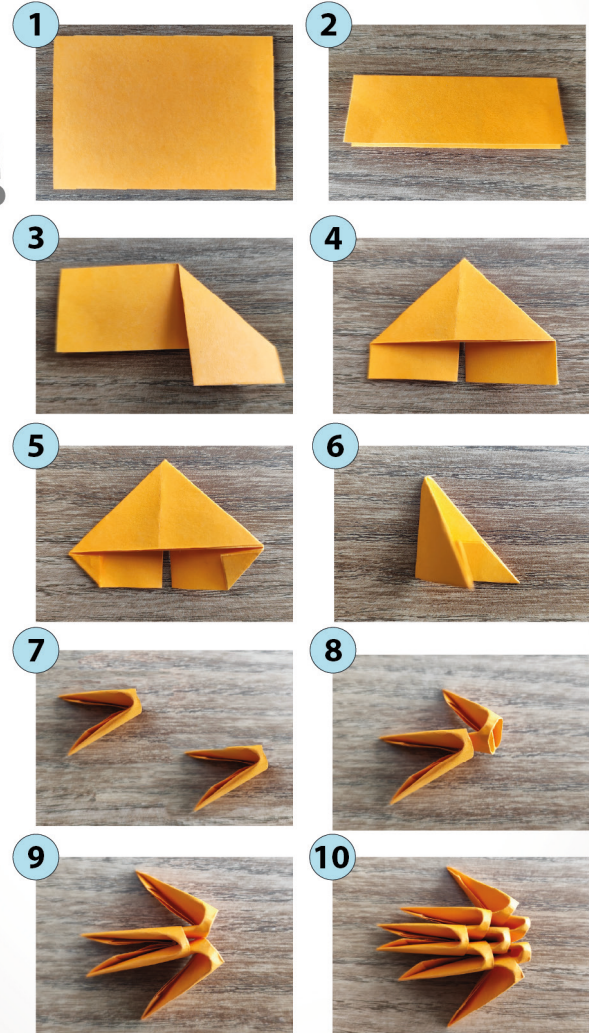
Tek tip origami birimi ile hazırlanmış form örnekleri

Şimdi Sıra Sendede!

Modüler origami tekniğiyle harika yapılar oluşturmak ister misin? Bunun için yandaki görselleri takip ederek bir birim elde edebilir ve o birimin iç içe geçirilmesiyle birçok dekoratif form oluşturabilirsin.

- Dikdörtgen bir kâğıt al.
- Kâğıdı belirli açılarda katlayarak üç boyutlu bir şekil elde etmeye çalış.
- Tekrar eden desenler oluşturduğunda kâğıdın geometrik yapıya nasıl dönüştüğünü göreceksin.
- Böylece mimaride kullanılan harika desenleri daha yakından tanımış olacaksın.

Karekoda tıklayarak
**Modüler Origami ile
Balık Yapalım**
videosunu izleyebilirsiniz.

RAMAZAN GELENEKLERİ

Gelenekler, geçmişten günümüze uzanan ve insanları bir arada tutan manevi bağlardır. Gelenekler, geçmişi bugüne taşır ve günümüzde yeniden yorumlanıp yaşatılmaya devam eder. Bireyler bu sayede kökleriyle derin bağlar kurar ve bireylerin toplumdaki aidiyet duygusu güçlenir.

Manevi dünyamızda çok özel bir yer tutan on bir ayın sultanı ramazan; sabır, yardımlaşma ve paylaşma gibi değerleri ön plana çıkarır. Yurdumuzda bu ayla birlikte güçlenen, huzur ve birliktelik duygusuyla beslenmiş birçok gelenek vardır. Bu geleneklere birkaç örnek verebiliriz.

Seyacılık, Çanakkale'nin Biga ilçesine özgü aile odaklı bir topluluk geleneğidir. Ramazanda arife gününe kadar iftardan sonra kimi zaman büyükler, çoğunlukla da çocuklar ve gençler tarafından yürütülen bu gelenek birlikteliği pekiştiren güzel bir etkinliktir. Bu etkinlikte evler tef çalınarak, maniler söylenerek ziyaret edilir ve ev sahibinden hediyeler alınır. Gecenin sonunda toplanan hediyeler ekip arasında paylaşılır.

*Seyacı geldi duydun mu, duydun mu?
Selam verdim aldın mı, aldın mı?
Baklava yedin; doydun mu, doydun mu?
Hütleme hüt, bir kaşık süt.*

...

İzmir'in Karaburun ilçesinin bazı köylerinde Ramazan Bayram'ı yemeği âdeti bulunmaktadır. Bu âdette köyde yaşayanlar, imkânlarına göre yemeklere malzeme katkısı yapar. Köydekilerin yardımıyla yemekler pişirilir. Bayram sabahı tenceresini alan köylüler, yemeğin dağıtılacağı alana gelir ve kaplarını pişen yemeklerle doldurur. Bu etkinlik genelde bayram namazından sonra cami avlusunda gerçekleştirilir.

Sizin için
hazırladığımız
Karagöz ve Hacivat
etkinliğini
karekoda tıklayarak
izleyebilirsiniz.

Ramazan ayının âdetlerinden biri de iftardan sonraki etkinliklerdir. Geçmişte kurulan panayırlarda insanlar aileleriyle eğlenceli zamanlar geçirirdi. Panayır ve meydanlarda Karagöz ve Hacivat oyunları oynatılır, insanlar iftardan sonra sohbet ederlerdi. Günümüzde bu âdetlerin şekli değişse de iftardan sonraki etkinlik ve eğlenceler devam etmektedir.

HAVADA BASINÇ VAR MI?

Merhaba Çocuklar,

Dünya'mızın etrafını saran atmosfer tabakası tüm canlıların yaşayabilmesi için gerekli olan havayı sağlar. Atmosferdeki gazlar ağırlıklarından dolayı temas ettiği tüm yüzeylere bir kuvvet uygular. Havanın ağırlığı nedeni ile birim yüzeye uyguladığı kuvvete "açık hava basıncı" denir. Peki, açık hava basıncı maddelerin şeklini değiştirebilir mi? Gelin, şimdi bu sorunun cevabını deney videomuzu izleyerek öğrenelim. Deneyi izledikten sonra siz de gerekli önlemleri alarak evde aynı deneyi yapabilirsiniz.

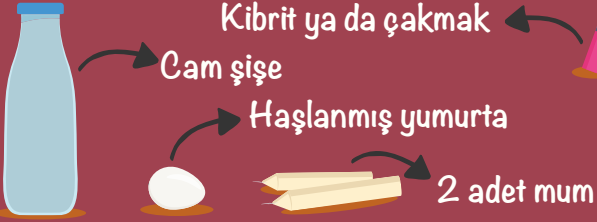
Karekoda tıklayarak deneyi izleyebilirsiniz.

LÜTFEN DİKKAT!

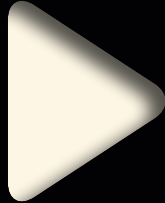
Sıcak ve yanıcı maddeleri kullanırken güvenliğinizi için bir büyüğünüzden yardım almayı ihmal etmeyiniz.

MALZEMELER

Nasıl Yapılır?

1. Cam şişeyi masaya yerleştirelim.
2. Haşlanmış ve soyulmuş yumurtayı cam şişenin ağzına yerleştirelim ve gözlemleyelim. Yumurta şişenin içine düştü mü, düşmedi mi?
3. Daha sonra yumurtayı şişenin ağzından alalım.
4. Mumları yakalım ve şişenin içine yanar vaziyette sırasıyla atalım.
5. Hemen arkasından yumurtayı şişenin ağzına tekrar koyalım.
6. Şişenin içindeki mumları ve şişenin ağzındaki yumurtayı gözlemleyelim.

ELEMENTLER VE SEMBOLLERİ

Merhaba Çocuklar,

Periyodik tabloda 118 tane element bulunmaktadır. Bu elementlerin isimleri dillere göre farklılık göstermektedir.

Elementlerin adlandırılmasındaki farklıklar bazı zorluklara neden olmaktadır. Bilim insanları bu zorlukları aşmak için her elementi bir sembole ifade etmeyi düşünmüşler. Belirledikleri semboller sayesinde tüm dünyada, element adlarında birlik sağlanmıştır. Böylece dilini bilmediğimiz bir ülkede bulunsak bile bir elementin sembolüne bakarak onun hangi element olduğunu anlayabiliriz. Bu yüzden elementlerin sembollerini bilmek oldukça önemlidir.

iron
(Fe)

fer
(Fe)

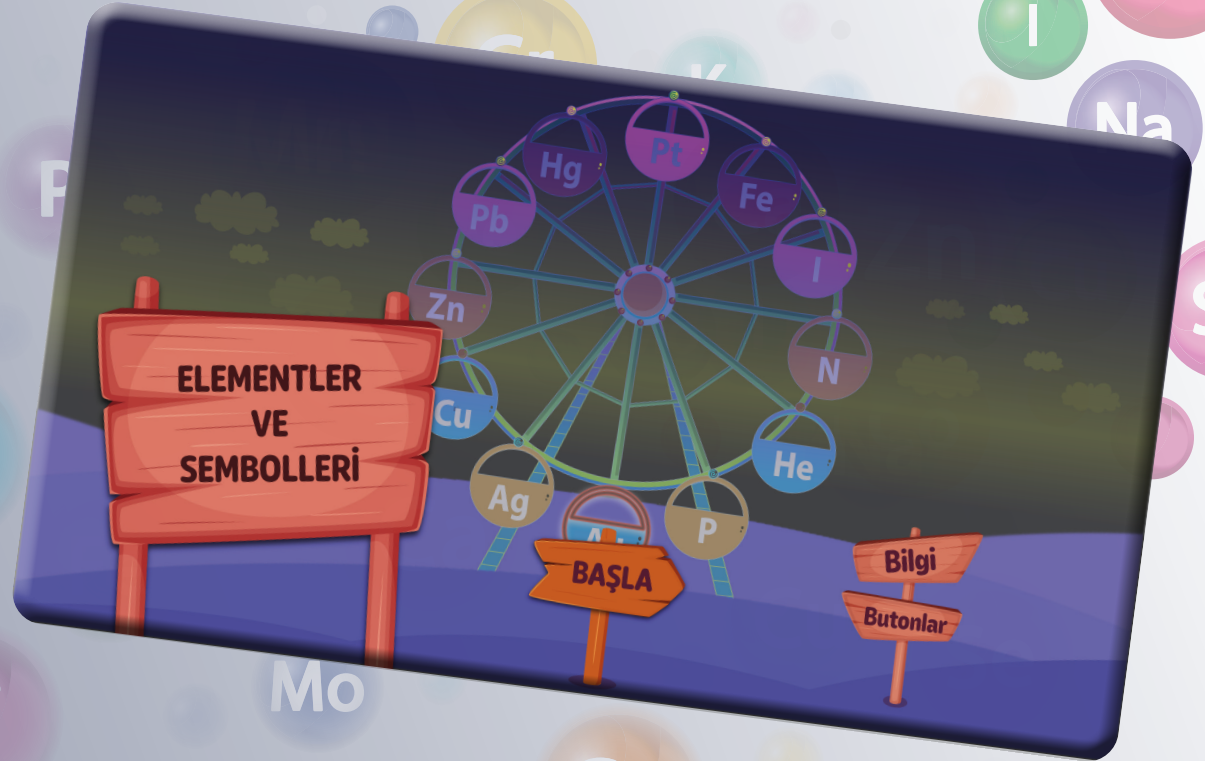
ferro
(Fe)

demir
(Fe)

Şimdi oyun zamanı!

*Bu oyunda elementler ile sembollerini eşleştireceksiniz.
Oyun oynarken hem derslerde öğrendiğiniz bilgilerinizi
tekrarlayabilir hem de eğlenebilirsiniz.*

Oyuna ulaşmak için
karekoda tıklayınız.

DÜNYAMIZI RENKLERİMİZLE ZENGİNLEŞTİRELİM

Sevgili Çocuklar,

İnsanların dünyayı farklı şekilde gördüğünü, hissettiğini ve yorumladığını biliyor muydunuz? Örneğin kimilerine bazı sesler çok yüksek ve bazı ışıklar çok parlak gelebilir. Kalabalık ve gürültülü ortamlar onlara rahatsız edici gelebilir veya sosyal kurallar onlara olduğundan daha karmaşık görünebilir. Bu yüzden düzenleri değiştiğinde zorluk çekebilirler. Bazı insanlar dünyayı işte tam da böyle yoğun hisseder. Bunun nedeni, zihinlerinin bilgileri farklı bir şekilde işlemesi ve dünyayı diğer insanlardan farklı biçimde algılamasıdır.

Otizm, beynin farklı çalıştığı ama her bireyin kendine özgü bir pırıltıya sahip olduğu bir dünyadır. Otizmliler çocuklar her zaman göz teması kurmak istemeyebilir, duygularını sözcüklerle ifade etmek yerine yineleyici davranışlar yoluyla yansıtabilirler. Bu davranışlar, onların çevrelerindekiyle bağ kurma şeklidir ve anlaşıldıklarını hissettiklerinde kendilerini daha güvende hissederler.

Onlar belki de müthiş bir hafızaya sahipler. Kimsenin dikkat etmediği ayrıntıları inanılmaz bir hassasiyetle fark eder, karmaşık yapıbozları tamamlayabilirler. Müzik kulakları herkesten çok gelişmiştir veya yaratıcılık konusunda yeteneklerini konuşurlar. İşte otizmi anlamak bu farklılıkları görmekle başlar çocuklar. Onların güçlü yanlarını fark etmek, hepimiz için yeni bir şeyler öğrenmenin kapısını açar.

Otizmliler arkadaşımızın iletişim kurma şeklini anlamaya çalışmak, onlarla iletişim kurmak için en önemli adımdır. O, konuşmak yerine oyunlarla iletişim kuruyorsa ona eşlik edebiliriz. Bizimle aynı oyunları oynamıyorsa onun sevdiği etkinlikleri keşfetmeye çalışabiliriz. Kalabalık bir ortamda kendini iyi hissetmediğinde daha sakin bir yere geçmeyi önerebiliriz. Belirli bir konuda çok heyecanlanıyorsa onun anlattıklarını dinlemek ve ilgisini paylaşmak arkadaşımıza kendini iyi hissettirebilir. Küçük bir anlayış ve sabır, güçlü bir dostluk başlatabilir; büyük bir fark yaratabilir.

Belki de bu durum herkes için daha mutlu bir dünya kurmanın başlangıcıdır.

Dünyamızı birçok farklı ses, düşünce ve yeteneği barındıran büyük bir orkestra gibi düşünebiliriz. Otizmi anlamak ve kabul etmek ise bu orkestradaki her çalgının kendine özgü bir sesi olduğunu fark etmek gibidir. Farklılıklarımızı anladığımızda hayallerimiz daha da güçlenecek ve renklenecektir. Tıpkı şimdi dinleyeceğimiz “Karışır Desenler” şarkısında olduğu gibi.

Otizizm ve Empati

Karekoda tıklayarak
“Karışır Desenler”
şarkısına ulaşabilirsiniz.

İŞIK VE MADDE

**Merhaba Çocuklar,
Günlük yaşamda
kullanılan birçok madde
ışık geçirgenliğine göre üç
gruba ayrılmaktadır. Işık
ile karşılaştığında ışığı hiç
geçirmeyen maddelere saydam
olmayan (opak), ışığı kısmen
geçirenlere yarı saydam ve ışığı
tamamen geçirenlere ise saydam
maddeler denilmektedir.**

Işık, maddelerin içinden geçemezse maddelerin arkasında “tam gölge” dediğimiz karanlık alanlar oluşturur. Bu tam gölgenin boyu; ışık kaynağının, opak cismin ya da ekranın yerine göre değişiklik gösterir. Işık kaynağı, opak cisim ve ekranın birbirlerine göre uzaklıkları değiştirilerek istenilen büyüklükte gölgeler elde edilebilir.

Sizin için hazırlanan bu etkinlikteki soruları cevaplayarak derslerde öğrendiklerinizi tekrarlayabilirsiniz.

Oyuna ulaşmak için karekoda tıklayınız.

HACIVAT

KARAGÖZ AND HACIVAT

Shadow play is a performance art. Karagöz and Hacivat is a popular shadow play in Türkiye. Many people like watching it, especially in Ramadan.

There are two main characters:
Karagöz and Hacivat.
Let's learn about them.
Then play the game.

Hacivat

Hacivat is well-educated and intelligent. He is a gentleman. He is an outgoing person. He gets on well with others. He is a reliable and relaxed man.

Karagöz

Karagöz is an uneducated, lazy man. He doesn't go to work regularly. He speaks a lot. He is an aggressive but courageous man.

KARAGÖZ

CLICK THE QR CODE

TO ACCESS THE GAME.

Ramazan ve Matematik

Ay, insanların zamanı ölçmek için kullandıkları en eski araçlardan biridir. Özellikle İslam dünyasında Ay'ın hareketlerine dayalı olan hicri takvim, dinî zaman dilimlerinin belirlenmesinde kullanılır. Ramazan ayı da bu takvim esas alınarak belirlenir. 2025'te ramazan ayı, 1 Mart'ta başlayıp 29 Mart'ta sona ermektedir. Zamanın ölçülmesini ve gökyüzü gözlemlerinin bilimsel önemini hicri takvimle matematiği ilişkilendirerek 2025 Mart ayında Ay'ın gökyüzündeki evrelerini içeren takvimimizle açıklayabiliriz.

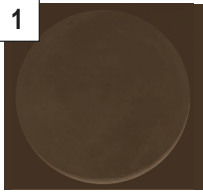
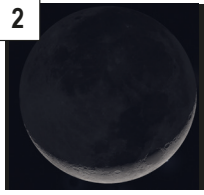

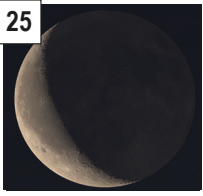

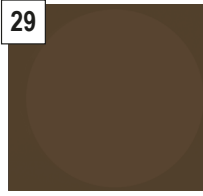
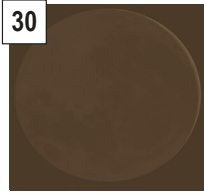
Ay Takvimi ve Ramazan Ayı

İslam uygarlığında zaman ölçümü büyük önem taşır. Namaz vakitleri, ramazanın başlangıcı ve bayram günleri gibi ibadetlerle ilgili zaman dilimleri Ay'ın ve Güneş'in hareketlerine göre hesaplanır. Bu nedenle ilm-i mikât adı verilen bir bilim dalı geliştirilmiştir. Özellikle ramazan ayının başlaması için hilalin gözlemlenmesi gereklidir. Bu hesaplamalar geçmişte zamanı belirlemek için gerekli araç ve gereçlerin bulunduğu muvakkithaneler adı verilen özel gözlemevlerinde yapılırdı. Bu kurumlar, namaz vakitlerini belirlemek ve takvim hesaplamalarını doğru bir şekilde yapmak için kullanılırdı.

Hicri takvimde bir ay, Ay'ın Dünya etrafında bir tam dönüşü (27 gün) esas alınarak hesaplanır. Bu nedenle hicri takvim yılının uzunluğu 354 veya 355 gün olup miladi takvimden (365 gün) yaklaşık 10 ya da 11 gün daha kısadır. Bu fark nedeniyle ramazan ayı her yıl miladi takvime göre 10 veya 11 gün geri gelir. Bu durum, ramazanın farklı mevsimlere denk gelmesine neden olur.

Ramazan ayı, gökyüzünde ince bir hilal ile başlar. Ay, her gün büyüyerek ramazanın ortasında dolunay evresine ulaşır ve daha sonra tekrar küçülmeye başlar. Ay'ın bu döngüsü, oruç sürecinde zamanın geçtiğini gözlemlemek için sizlere güzel bir fırsat sunar. Diğer sayfada 2025 Mart ayında Ay'ın gökyüzünde nasıl görüldüğü verilmiştir. Bu takvimi inceleyerek ramazan ayının başlangıç ve bitişini ay takvimiyle ilişkilendirebilirsiniz.

Mart 2025

Pazartesi	Salı	Çarşamba	Perşembe	Cuma	Cumartesi	Pazar
					1 	2
3 	4 	5 	6 	7 	8 	9
10 	11 	12 	13 	14 	15 	16
17 	18 	19 	20 	21 	22 	23
24 	25 	26 	27 	28 	29 	30

Hicri ve Miladi Takvim Arasındaki Matematiksel Fark

- Miladi yıl (Güneş yılı) 365 gün
- Hicri yıl (Ay yılı) 354 gün
- Aradaki fark: $365-354=11$ gün

Bu nedenle her yıl ramazan ayı 11 gün geriye kayar.

- Miladi yıl (Güneş yılı) 365 gün ve aradaki fark 11 gün olduğuna göre
- $365 / 11 = 33$ (yaklaşık) periyot

Yaklaşık 33 yılda bir ramazan ayı yılın aynı dönemine denk gelir.

Nisan Ayında Ay'ın Döngüsünü Keşfet!

Mart ayında Ay'ın evrelerini incelediniz, ramazan boyunca gökyüzünde Ay'ın nasıl görüldüğünü takvimi inceleyerek keşfettiniz. Ay gerçekten düzenli bir döngü içinde mi hareket ediyor? Bunu keşfetmeye ne dersiniz? Diğer sayfada size verilen boş 2025 Nisan ayı takvimini doldurup Ay'ın nasıl değiştiğini gözlemleyebilirsiniz.

Karekoda tıklayarak 2025 Nisan ayı takvimini indirebilir ve Ay'ın gökyüzündeki görünüşlerinin yer aldığı tablodan görselleri keserek bu takvime ekleyebilirsiniz.

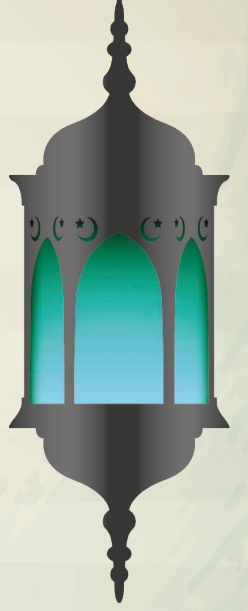

Her akşam gökyüzüne bakınız, Ay'ın nasıl şekil değiştirdiğini takip ediniz.

- Hangi gün hilal belirecek?
- Hangi tarihte hilali yeniden görmeyi bekliyorsunuz?
- Dolunay ne zaman olacak?
- Ramazan ayında gözlemlediğiniz Ay'ın evreleri ile nisan ayında gözlemlediğiniz evreler arasında nasıl bir bağlantı kurabilirsiniz?
- Ay'ın düzenli bir döngü içinde hareket ettiğini gözlemlediniz mi?
- Gözlemlerinizi elde ettiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla tartışınız.

*Ay'ın döngüsünü anlamanın
en iyi yolu,
kendi gözlemlerinizi yapmaktır!*

**Hazır mısınız?
Gökyüzü sizi bekliyor!**

ŞEHİR ADLARI

Ülkemiz tarih boyunca birçok uygarlığa ev sahipliği yapmıştır. Bu nedenle Anadolu'nun her köşesi bu uygarlıklardan izler taşır. Şehir adları da bu kültürel mirastan nasibini almıştır. Kimi şehirler tarihî eserleriyle günümüze ışık tutarken kimileri de efsaneleri ve hikâyeleriyle bizleri tarihî bir yolculuğa çıkarır.

Yaşadığınız şehrin adının nereden geldiği hakkında bilgi sahibi misiniz? Bu yazımızdan sonra muhtemelen şehriniz hakkında bir araştırma yapacaksınız.

Örneğin **Kocaeli**, **Eskişehir**, **Denizli** gibi şehir adları söylendiğinde zihninizde somut bir anlam oluşur. Bu adlar, şehrin tarihi hakkında bilgi vermese de anlam olarak bize bir şeyler çağırır. Ama **Samsun**, **İzmir**, **Şırnak** gibi şehirleri örnek verirsek zihninizde somut bir anlam oluşmayabilir. Bunun nedeni kelimelerin anlamsızlığından değil farklı bir kültürden dilimize geçmiş olmasından olabilir. Acaba şehrinizin adı tarihten gelen bir ad mıdır yoksa kelimelerin ses değişimine uğramasıyla mı oluşmuştur?

Örneğin başkentimiz Ankara'nın isminin "çapa" anlamına gelen "ankyra" sözcüğünden geldiği iddia edilir. Ankyra sözcüğünün zaman içinde Engüriye, Engürü, Angara, Angora şeklinde değişmesiyle **Ankara** şeklini aldığı söylenmektedir. Bu tür örnekleri ülkemizdeki bazı şehirler için çoğaltabiliriz.

Ayrıca ülkemizdeki bazı şehirlerin ünvanları da bulunur. Örneğin **Maraş** şehrimize Kahraman, **Antep** şehrimize Gazi ünvanı verilmiştir. Sizce bu ünvanlar, kim tarafından ya da hangi tarihî olaylar sonucu verilmiştir?

Örneklerden de anlayacağınız gibi ülkemizdeki bazı şehir adlarında tarihî olayların, bazılarında ise bir uygarlığın izi bulunmaktadır. Şehrimizin ve yaşadığımız bölgenin tarihini araştırmaya ne dersiniz? Belki de bu araştırma, tarihin o gizemli yollarında yolculuk yapmamızı sağlayacaktır!

"Şehrimiz İzmir"
kitabıyla sizlere
bilgi ve eğlence dolu
bir çalışma hazırladık.
Bu karekoda tıklayarak
İzmir'i tanıyıp
şehrin içinde
dijital bir yolculuğa
çıkabilirsiniz.
Ayrıca metinde
renkli yazılan
şehir adlarının üstüne
tıklayarak bu
şehirlere hakkında
bilgi sahibi
olabilirsiniz.

81 İLİMİZ

RAMADAN SHERBET

Hello, everyone!

Today, we are going to prepare
Ramadan Sherbet.
It is yummy. You can make it with
your family and have fun together.
Let's do it!

Ingredients

500 g sour cherries (fresh
or frozen)

500 g **dried plums** and
dried grapes (300 g dried
plums and 200 g dried
grapes)

3/4 glass of sugar

1 **cinnamon stick**

3 **cloves**

A slice of lemon

1 litre of water + 1 litre of
cold water

Instructions

1. Put the fruits, water, cinnamon stick, and cloves in a medium-sized pot.
2. Bring it to a boil and continue to boil on low heat for about 30 minutes.
3. Take out the ingredients from the boiling water.
4. Add the sugar and a slice of lemon into the hot water and continue to cook on low heat for about five more minutes until the sugar **dissolves**.
5. Turn off the **heat**, **pour** the sherbet into a **jug**, and let it cool.
6. Put the sherbet in the refrigerator and wait for a few hours. It will get **concentrated**, so when serving, you can add more cold water and ice cubes.

Enjoy
Your
Drink!

CLICK THE QR CODE

TO ACCESS THE RECIPE.

İKİZ SALATALIKLAR

Defne: Doruk abi, benim bayramlaşmam bitti. Dedemin bahçesine bakalım mı? Acaba sebzeler olmuş mudur?

Doruk: Sen git Defne. Meyve suyumu bitireyim, hemen geliyorum.

Defne: Abi bak, şu salatalıkları görüyor musun? ikiz bunlar. Sanki kuzenlerimiz Mila ile Maya gibi.

Doruk: Aaa! Evet Defne, bak! Bu salatalıklar da ikiz.

Defne: Abi, bahçedeki tüm salatalıklar ikiz mi acaba?

Doruk: Bakalım Defne. Yalnız bitkilere zarar vermeden kenardan yürüyelim.

Defne: Tamam abi, dikkat ederim.

Doruk: Bunların hepsi ikiz Defne. Bak, görebiliyor musun?
Komşu bahçede de aynılarından var. Şaşılası bir durum bu.

Defne: Aaa, evet!

Doruk: Bu durumu Ramazan dedeme söylemeliyiz.

Defne: Dedem görmemiş midir abi?

Doruk: Görmüştür elbette.

Defne: Nesini söyleyeceğiz ki o hâlde?

Doruk: İlk kez böylesine tanık oluyorum.

Demek ki bu özel bir durum. Bu yerdeki salatalıklar böyle herhâlde.

Bu salatalıklara coğrafi işaret almasını isteyeceğim.

Defne: Nasıl yani? O ne demek?

Doruk: Geçenlerde bir dergide okumuştum. Türkiye’de bir ürün bir yerde belirli özelliklerinden ötürü diğerlerinden farklılık gösteriyorsa Türk Patent ve Marka Kurumuna başvurulabiliyormuş. Ürüne onay alınırsa o ürün coğrafi işaret alıyormuş. Böylece ürünün değerinin korunması sağlanıyormuş.

Defne: Türkiye’de başka yerlerde bu salatalıklardan yok mudur abi?

Doruk: Bilmiyorum Defne. Belki dedem biliyordur.

Defne: Haydi, gel o zaman abi! Bu fikrini hemen dedeme söyleyelim.

Yaşasın! Coğrafya işaretli salatalıklarımız olacak.

Doruk: Ha, ha! Coğrafya işaretli değil akıllım.

Coğrafi, coğrafi işaretli!

**Peki, sizin yaşadığınız yerde hangi coğrafi işaretli ürünler var?
Yaşadığınız yerde yetişen özel bir ürün olsaydı ne olurdu?
Bu konuları arkadaşlarınızla konuşmak ister misiniz?**

ACABA HANGİ İLDEN?

BAŞLA

**Karekoda tıklayarak
“Acaba Hangi İlden?”
uygulamasına ulaşabilirsiniz.**

KARAGÖZ VE HACİVAT'TAN FARKLILIKLARIMIZ ÜZERİNE BİR HİKÂYE

Merhaba Çocuklar,

Herkes birbirinin aynısı olsaydı dünya nasıl bir yer olurdu, hiç düşündünüz mü? Yeryüzüne düşen her bir kar tanesi bile diğerlerinden farklı şekle sahipken nasıl olur da herkes aynı olabilir? İşte, bizi biricik yapan şey farklılıklarımız.

Kimimiz şarkı söylemeyi, kimimiz enstrüman çalmayı tercih edebiliriz. Bazı arkadaşlarımız konuşmayı severken bazıları sessizdir. Kimi kalabalıklardan hoşlanır, kimi daha sakin yerleri sever. Hepimizin kendine has özellikleri var.

Dünyayı farklı şekillerde hisseder, anlar ve keşfederiz. İşte bu yüzden her birimiz eşsiz ve çok değerliyiz! Farklılıklarımız bizim zenginliğimiz. Önemli olan ise birbirimizden farklı ama birbirimizle eşit olduğumuzu bilmek, birbirimize saygılı olmaktır.

Peki, Karagöz ve Hacivat'ı hiç duydunuz mu?
Türk kültür tarihinin en önemli miraslarından biri olan
Karagöz ve Hacivat, birbirlerinden tamamen farklı karakterler
olmalarına rağmen kurdukları büyük dostlukla bunun en güzel
örneklerinden biridirler.

Gelin onların farklılıklarının dostluklarını nasıl etkilediğine
bir bakalım ve sohbetlerine kulak verelim. Sonra da
"Kelebek" isimli şarkıyı dinleyelim.

Karagöz ve Hacivat'ın
sohbetini ve
şarkıyı dinlemek için
karekoda tıklayınız.

Bizler Büyük Bir Aileyiz

Merhaba Çocuklar!

Bugün sizlere Türk dünyasındaki kardeş ülkelerimizden ve ortak kültürümüzden bahsedeceğiz. Tarih boyunca Türkistan'dan Anadolu'ya uzanan geniş bir coğrafyada devletler kuran Türkler dünyanın farklı bölgelerine yayılmışlardır. Günümüzde Türkiye'nin yanı sıra Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan ve Türkmenistan gibi bağımsız Türk Cumhuriyetleri bulunmaktadır. Bunların yanında geçmişten beri Anadolu ile kopmaz bir bağı olan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ni de unutmamak gerekir.

Türk halkları, uzun yıllar boyunca birbirleriyle dostça yaşamış, aynı dili konuşmuş ve ortak gelenekleri paylaşmıştır. Farklı ülkelerde yaşayan bu Türk halklarının ortak bir kültüre nasıl sahip olduğunu hiç düşündünüz mü?

Kültürel birlik: Türk dünyası kültürel anlamda ortak değerlere sahiptir. Nevruz Bayramı, halk edebiyatı, destanlar, geleneksel giyim, el sanatları ve mutfak kültürü gibi ortak değerler bu birlikteliğin en güzel örnekleridir.

Müzik: Türk halklarının müzik ve dansları da birbirine çok benzerdir. Kopuz, dombra, bağlama gibi enstrümanlar Türk dünyasında yaygın olarak kullanılır. Eğer bir gün bir Türk ülkesine giderseniz çalan müziğin tınısının tanıdık geldiğini fark edebilir hatta o ülkenin danslarına bile eşlik edebilirsiniz.

Türk dili: Türk halkları, tarih boyunca farklı coğrafyalara yayılsa da aynı dil ailesine mensup olmaları sayesinde birbirleriyle iletişim kurabilmişlerdir. Temel kelimelerimiz ve cümle yapılarımız birbirine çok benzemektedir. Soru kelimeleri, renk adları, sayı adları ses değişimine uğrasa da birbirine benzerdir. Bu yüzden farklı ülkelerden gelen Türk çocukları birbirleriyle kolayca iletişim kurabilirler.

Ortak tatlar: Mutfağımızda da büyük benzerlikler vardır. Örneğin mantı, kebab, pilav, börek ve baklava Türk halklarının sofralarında yaygın olarak bulunur. Eğer bir gün farklı bir Türk ülkesine giderseniz yiyeceklerin hem lezzetli hem de tanıdık olduğunu fark edebilirsiniz.

Gelenekler ve bayramlar: Türk dünyasında Nevruz Bayramı çok önemli bir bayramdır. Bu bayramda baharın gelişini kutlamak için herkes bir araya gelir, şenlikler düzenlenir. Ayrıca misafirperverlik, büyüklere saygı, doğaya sevgi gibi değerler de hepimizin ortak kültürel öğeleridir.

Sevgili Çocuklar,

Türk devletleri arasındaki bağlar; tarihsel miras, ortak dil, kültür ve soydaşlık temellerine dayanmaktadır. Ortak tarihimiz ve değerlerimiz, bizleri birbirimize bağlayan köprülerdir. Unutmayın, bizler büyük ve güçlü bir aileyiz.

Bağımsız Türk Cumhuriyetleri ve Türkiye'nin komşularını daha iyi tanımanız için sizlere eğlenceli bir oyun tasarladık. Oyuna başlamak için karekoda tıklayınız.

Ramazan ve Oruç

Sevgili Çocuklar,

Bir ay boyunca eda ettiğimiz oruç ibadetini, bu hafta kutlayacağımız Ramazan Bayramı ile taçlandıracağız. Ramazan ayında gerçekleştirdiğimiz ibadetler ile uygulamaların anlam ve önemini kısaca hatırlayalım.

Ramazan, İslam dininde büyük öneme sahip kutsal bir aydır. Bu ay, Kur'an-ı Kerim'in indirilmeye başlandığı, oruç ibadetinin farz kılındığı bir aydır ve Müslümanlar için bir arınma, sabır, şükür ve merhamet zamanıdır. Ramazan ayı; nefsi terbiye etmek, kötü alışkanlıklardan uzaklaşmak ve Allah'a yakınlaşmak için bir fırsattır.

Ramazan ayının en belirgin özelliği oruç ibadetidir. Oruç, imsak vaktinden güneş batana kadar yiyip içmeden ve kötü davranışlardan uzak durarak yerine getirilir. Bu ibadet, insana sabrı ve şükürü öğretir. Oruç sadece bedeni değil ruhu da temizleyen bir ibadettir.

Bu ay aynı zamanda Kur'an ayıdır. Bu ayda Kur'an-ı Kerim'in indirilmeye başlanması, Müslümanlar için bu ayı daha da anlamlı kılar. Ayrıca bu ay bizlere Kur'an-ı Kerim'in okunması ve anlaşılması için de büyük bir fırsat sunar. Ramazan; insanın kendini dinlemesi, hayatını gözden geçirmesi ve Allah'ın emirlerine daha sıkı sarılması için bir vesiledir.

Ramazan ayının bir diğer önemli yönü de paylaşma ve dayanışmadır. Fitre ve zekât gibi ibadetler bu ayda ifa edilir. Bu ayda ihtiyaç sahipleri için yardım eli uzatılır, bu da toplumsal dayanışmayı güçlendirir. Kısacası bu ayda insanlar arasındaki sevgi, saygı ve dayanışma duyguları pekişir.

Bu ayın sonunda Ramazan Bayramı kutlanır. Bayram; insanların bir araya geldiği, aile ve akraba ziyaretlerinin yapıldığı, sevinç ve mutluluğun paylaşıldığı bir zamandır.

Sevgili Çocuklar!

Ramazan ayı, Müslümanlar için ibadetlerle dolu bir yenilenme ayıdır. Bu ay insanın kendini ve ilişkilerini değerlendirdiği, olumsuz davranışlardan uzaklaşp manevi anlamda güçlenme fırsatı yakaladığı bir muhasebe dönemidir. Bu nedenle ramazan ayını en iyi şekilde idrak edip bu ayın bizlere sağladığı güzelliklerden faydalanalım.

Hepinize sağlıklı, huzurlu ve bereketli bir Ramazan Bayramı diliyoruz.

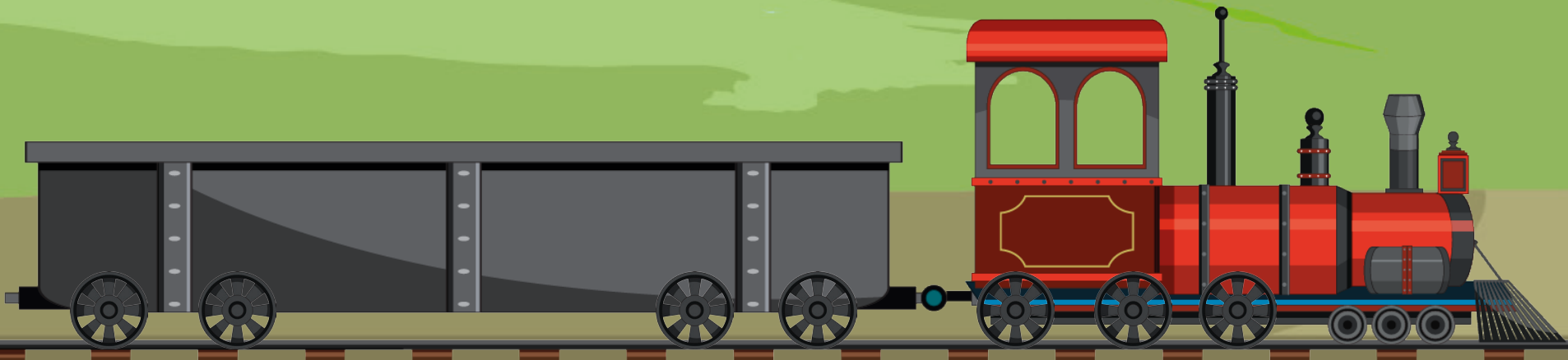
Oyuna ulaşmak için
karekoda tıklayınız.

SENTENCE ON THE TRAIN

It's time to play a game!

- There are balloons with different words.
- Click on the balloons in the correct order to make a sentence.
- You have 120 seconds to finish.
- If you can't finish in time, you can try again. Have fun!

Let's play!

CLICK THE QR CODE
TO ACCESS THE GAME.

KAYNAKÇA

Akalın, Ş. H. (2009). Türk dili: Dünya dili. *Türk Dili-Dil ve Edebiyat Dergisi*, 687, 196-204. https://turkoloji.cu.edu.tr/YENI%20TURK%20DILI/sukru_haluk_akalin_turk_dili_dunya_dili.pdf Erişim tarihi: 14 Şubat 2025 tarihinde alınmıştır.

Akalın, Ş. H. (2025). Türk dünyasında ortak iletişim dili üzerine. *Çukurova Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Dergisi (ÇÜTAD)*. <https://turkoloji.cu.edu.tr/CAGDAS%20TURK%20LEHCELERI/4.php#:~:text=T%C3%BCrk%20soylu%20halklar%-C4%B1n%20leh%C3%A7elerinin%20bir,T%C3%BCrk%C3%A7esi%20Uygur%20Uygur%20T%C3%BCrk%C3%A7esine%20yak%C4%B1nd%C4%B1r>. Erişim tarihi: 13 Şubat 2025 tarihinde alınmıştır.

Ankara Valiliği. (2025). *Tarihçe*. <http://ankara.gov.tr/tarihce#> Erişim tarihi: 18 Şubat 2025 saat 10.30'da alınmıştır.

Diyanet İşleri Başkanlığı. (2025). *Vakit hesaplama*. <https://vakithesaplama.diyamet.gov.tr/icerik.php?icerik=152> Erişim tarihi: 7 Şubat 2025 saat 15.20'de alınmıştır.

Gardiner, M., Aigner, R., Ogawa, H. ve Hanlon, R. (2018). Fold mapping: parametric design of origami surfaces with periodic tessellations. *Origami*, 7, 105-118.

Ödekan, A. (1988). *Mimarbaşı Koca Sinan: Yaşadığı çağ ve eserleri 1-2*. 475-478. Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları. [<https://acikerisim.fsm.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/11352/1744/%C3%96dekan.pdf?sequence=1> Erişim tarihi: 09 Şubat 2025 saat 05.15'te alınmıştır.

Stellarium Web. (t.y.). *Stellarium web online star map*. <https://stellarium-web.org/> Erişim tarihi: 3 Mart 2025 saat 23.54'te alınmıştır.

Tan, N. (2022). Türk dünyası kültür araştırmalarında yeni bir katkı: Türk dünyası kültürü I-II. *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi*, 53, 263-269. <https://tdkturkdunyasi.gov.tr/tam-metin-pdf/909/tur> Erişim tarihi: 13 Şubat 2025 tarihinde alınmıştır.

Unat, Y. (2004). *İslâm'da ve Türklerde zaman ve takvim*. Türk Dünyası Nevruz Ansiklopedisi, (s 18).

GÖRSEL KAYNAKÇA

URL-1: <https://nek.istanbul.edu.tr/ekos/TEZ/ET000659.pdf> Erişim tarihi: 25 Şubat 2025 saat 12.45'te alınmıştır.

URL-2: <https://www.kulturportali.gov.tr/repoKulturPortali/large/27022015/24977b16-a99a-4979-9be5-174677f1d344.jpg> Erişim tarihi: 22 Şubat 2025 saat 10.05'te alınmıştır.

URL-3: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/747309> Erişim tarihi: 23 Şubat 2025 saat 22.25'te alınmıştır.

URL-4: <http://www.sirnak.gov.tr/dogavetarih> Erişim tarihi: 28 Şubat 2025 saat 15.24'te alınmıştır.

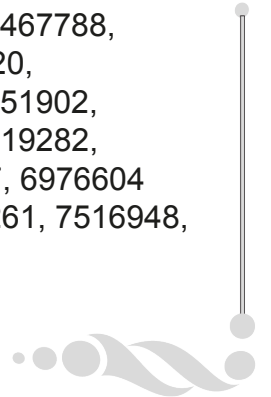
URL-5: <https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/gaziantep/gezilecekyer/zeugma-mozaik-muzesi> Erişim tarihi: 28 Şubat 2025 saat 15.25'te alınmıştır.

URL-6: <https://izmir.ktb.gov.tr/TR-77373/saat-kulesi.html> Erişim tarihi: 28 Şubat 2025 saat 15.26'da alınmıştır.

URL-7: <https://ankara.ktb.gov.tr/TR-152345/fotograf-galerisi.html> Erişim tarihi: 28 Şubat 2025 saat 15.27'de alınmıştır.

Aşağıda ID numaralı verilen görseller, <http://tr.123rf.com> adresinden telif bedeli ödenerek ve düzenlenerek kullanılmıştır.

95747223, 11662563, 54173317, 41660213, 95084824, 18194576, 13550443, 34126103, 34126128, 56467788, 26584113, 48070822, 664482605, 160988889, 184952947, 113263649, 204174058, 58576819, 6181920, 13677524, 21132031, 166825651, 166710830, 2356522945, 235650838, 238395752, 235650595, 235651902, 235650186, 231874424, 230456519, 235649969, 134364394, 145948992, 77629932, 122796481, 194119282, 199216574, 82265425, 238763442, 222632706, 24969278, 38546398, 174545798, 54655037, 5600587, 6976604, 96085540, 49753804, 89361793, 173368736, 163597373, 103705893, 238572918, 222404346, 36647261, 7516948, 129289963, 26519359, 207868413, 229800688, 199034385, 205577848, 147067198, 29292283.

IYI TATILLER,
IYI BAYRAMLAR
ÇOCUKLAR!

Nisan 2025
Ortaokul